

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jaroslava Vlašína a soudkyň Mgr. Lenky Krupičkové a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobců: **a) H. T. R., b) nezletilá L. R.,** zastoupená zákonnou zástupkyní H. T. R., a **c) M. R.,** všichni zastoupeni Sdružením pro integraci a migraci, o.p.s., se sídlem Havlíčkovu náměstí 189/2, Praha 3, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 30. 10. 2025, č. j. 10 A 103/2025-40,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žádnému z účastníků **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Dne 31. 7. 2025 žalobci po příletu do České republiky požádali v tranzitním prostoru Letiště Václava Havla v Praze o udělení mezinárodní ochrany. Vstup na území České republiky jim však byl umožněn až dne 8. 8. 2025. Žalobci spatřovali nezákonný zásah v tom, že jim nebyl vstup na území státu umožněn bezodkladně. V řízení před Městským soudem v Praze (dále jen „městský soud“) se nejprve domáhali, aby soud žalovanému zakázal

v tomto zásahu pokračovat. V průběhu soudního řízení došlo ke změně skutkového stavu a žalobcům byl vstup na území státu umožněn. Původní žalobní návrh proto změnili na určení, že neumožnění vstupu v období od 1. 8. do 7. 8. 2025 bylo nezákonné.

[2] Městský soud shledal žalobu důvodnou. Při posouzení zákonnosti žalobou napadeného jednání žalovaného vyšel z ustanovení § 74 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“). Z něj dovodil, že jde-li o zranitelnou osobu, má Ministerstvo vnitra povinnost předat žadatele o mezinárodní ochranu bezodkladně do azylového zařízení. Takovými osobami se podle § 2 odst. 1 písm. i) zákona o azylu rozumí rovněž rodič nebo rodina s nezletilým dítětem. Městský soud zdůraznil, že úprava zvláštních podmínek zacházení se zranitelnými osobami odráží požadavky obsažené ve směrnici Evropského parlamentu a Rady 2013/330/EU. Ze zákona plyne povinnost provést v těchto případech předání bez prodlení, přičemž lhůta stanovená k vydání rozhodnutí o nepovolení vstupu se v případě zranitelných osob neaplikuje, neboť takové rozhodnutí vůči zranitelné osobě vůbec nelze vydat.

[3] Jednat bezodkladně podle městského soudu nutně neznamená povinnost předat zranitelnou osobu již toho dne, kdy o mezinárodní ochranu požádala, je však třeba přinejmenším bezodkladně provést kroky, které k předání směřují. Umožnění vstupu na území nadto podle městského soudu nelze podmiňovat poskytnutím údajů ve smyslu § 10 odst. 2 zákona o azylu. Bylo přitom na žalovaném, aby bezodkladnost svého postupu vysvětlil a osvědčil. Neumožnění vstupu na území České republiky ve dnech 1. až 7. 8. 2025 proto městský soud posoudil jako nezákonný zásah.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalobců

[4] Žalovaný (dále jen „stěžovatel“) napadl rozsudek městského soudu kasační stížností z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s. Navrhl, aby kasační soud rozsudek zrušil a věc vrátil městskému soudu k dalšímu řízení.

[5] Stěžovatel předně namítl, že městský soud sice shledal v jeho postupu nezákonný zásah, nijak ovšem nespécifikoval, která ustanovení zákona byla porušena. Závěry městského soudu zcela pomíjejí konkrétní situaci nastalou po příletu žalobců na mezinárodní letiště. V této souvislosti žalovaný zdůraznil, že dne následujícího po podání žádosti o mezinárodní ochranu žalovaný objednal tlumočníka z perštiny, a to nejen pro účely poskytnutí údajů k žádostem o mezinárodní ochranu, nýbrž také ke zjištění rodinných vztahů mezi žalobci. Poskytnutí údajů ve smyslu § 10 odst. 2 zákona o azylu jistě není podmínkou umožnění vstupu na území státu, může však být vhodným způsobem ověření, zda je žadatel o azyl zranitelnou osobou. Účast tlumočníka byla potvrzena teprve dne 4. 7. 2025, nadto bylo třeba poskytnout žalobcům čas k přípravě na úkon spočívající v poskytnutí údajů k azylové žádosti. K jeho realizaci tak mohlo dojít teprve tři dny poté.

[6] Stěžovatel žalobcům práva spojená se statusem zranitelné osoby neupřel, bylo však nezbytné je nejprve jako zranitelné osoby identifikovat, což bylo možné pouze za pomoci tlumočníka. Ihned poté učinil všechny kroky k umožnění vstupu žalobců na území České republiky, resp. k převozu žadatelů do azylového zařízení. Stěžovatel rovněž

pokračování

zdůraznil, že se žalobci po přiletu prokazovali nejprve pozměněnými moldavskými cestovními doklady. Jeho postup měl tedy v daném případě oporu ve skutkových okolnostech věci. Nadto nelze ani v daném případě zcela přehlížet povinnost žalobců unést důkazní břemeno. Městským soudem odkazovaná judikatura k této otázce je přitom podle stěžovatele zcela nepřiléhavá.

[7] Žalobci se ve svém vyjádření ke kasační stížnosti ztotožnili se závěry městského soudu. Zdůraznili, že jako zranitelné osoby je bylo možné identifikovat při podání žádosti o mezinárodní ochranu již na první pohled. Postup žalovaného byl podle jejich mínění v rozporu s principem proporcionality, neboť jde o střet veřejného zájmu na ochraně státních hranic se základním právem na ochranu lidské důstojnosti, jakož i rodinného života. Žalovaný měl k dispozici i šetrnější prostředky, jak sledovaného cíle dosáhnout. Zásah do základních práv byl intenzivní, neboť setrvání v přijímacím středisku znamenalo několikadenní pobyt v prostoru bez přirozeného světla, v němž je omezena osobní svoboda.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[8] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že byla podána včas, oprávněnými osobami a proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná. Poté přezkoumal napadený rozsudek v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s. v rozsahu jeho napadení a uplatněných důvodů kasační stížnosti. Vady, kterými by byl povinen se zabývat i bez návrhu, byly součástí kasačních námitek.

[9] Kasační stížnost není důvodná.

[10] Podle § 74 odst. 1 zákona o azylu platí, že „[m]inisterstvo umožní bez rozhodnutí, neukládá-li zvláštní opatření, vstup na území cizinci, který podal žádost o udělení mezinárodní ochrany v tranzitním prostoru mezinárodního letiště, a zajistí jeho dopravu do azylového zařízení na území, jde-li o zranitelnou osobu, s výjimkou osoby se zdravotním postižením, které nebrání jejímu umístění v přijímacím středisku nebo v zařízení pro zajištění cizinců.“

[11] Podle § 2 odst. 1 písm. i) zákona o azylu se rozumí „zranitelnou osobou zejména nezletilá osoba bez doprovodu, rodič nebo rodina s nezletilým dítětem nebo rodič nebo rodina se zletilým dítětem se zdravotním postižením, osoba starší 65 let, osoba se zdravotním postižením nebo s vážným onemocněním, těhotná žena, oběť obchodování s lidmi nebo osoba, která byla mučena, znásilněna nebo podrobena jiným vážným formám psychického, fyzického nebo sexuálního násilí.“

[12] Stěžovatel předně namítal, že městský soud v napadeném rozsudku vzdor svému závěru o nezákonnosti zásahu nevyslovil, která zákonná ustanovení měl stěžovatel porušit. Kasační soud námitku neshledal důvodnou. Městský soud v závěru odůvodnění rozsudku rekapituloval, že stěžovatel v soudním řízení dostatečně neobhájil zákonnost svého postupu vůči žalobcům a uzavřel, že tento postup byl nezákonným zásahem. Stěžovateli lze tedy přisvědčit alespoň potud, že v této shrnující části napadeného rozsudku závěr o porušení konkrétního ustanovení zákona chybí. Jaké nedostatky městský soud spatřoval v jednání

stěžovatele a jak je právně kvalifikoval, je však z odůvodnění rozsudku jako celku dostatečně zřejmé. Městský soud podrobně vyložil, že ustanovení § 74 zákona o azylu implicitně zavazuje správní orgán, aby zranitelným osobám umožnil vstup na území bezodkladně. Městský soud v této souvislosti vyložil legální pojem bezodkladnosti a právě nedostatek bezodkladného postupu stěžovatele pak posoudil jako rozporný se zákonem, neboť k předání žalobců do azylového zařízení došlo teprve osmý den po podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Napadený rozsudek je v tomto ohledu zcela srozumitelný, úplný a přezkoumatelný (k tomu srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 4. 2020, č. j. 2 As 164/2019-30, publ. pod č. 4018/2020 Sb. NSS). Z odůvodnění napadeného rozsudku je tedy dostatečně zřejmé, že městský soud měl jednání (resp. nekonání) stěžovatele v žalobě vymezeném období za rozporné právě s ustanovením § 74 odst. 1 zákona o azylu.

[13] S tímto výkladem zákona, jakož i s tím, jak městský soud věc právně hodnotil, kasační soud souzní. Nutnost bezodkladně umožnit vstup zranitelných osob na území státu plyne jednoznačně ze smyslu a účelu ustanovení § 74 zákona o azylu, jakkoli jeho odstavec první tento požadavek nestanoví výslovně. Z odstavce čtvrtého tohoto ustanovení však vyplývá povinnost Ministerstva vnitra bez odkladu informovat policii a provozovatele přijímacího střediska o potřebě umožnit zranitelným osobám vstup na území státu. Skutečnost, že žadatelům o udělení mezinárodní ochrany, jsou-li osobami zranitelnými, vzniká oprávnění ke vstupu na území již ze zákona, potřebu jednat bez prodlení jen podtrhuje. V neposlední řadě plyne důraz na rychlost posouzení „zranitelnosti“ osoby také z článku 22 odst. 1 a 2 směrnice Evropského parlamentu a rady 2013/33/EU ze dne 26. 6. 2013 (dále také „směrnice“), s níž byl zákon o azylu harmonizován. Podle tohoto ustanovení se postupuje v přiměřené lhůtě a připouští se, aby správní orgán otázku zranitelnosti osoby hodnotil bezprocedurálně.

[14] Stěžovatel jistě může činit kroky k předání těchto žadatelů do azylového zařízení teprve tehdy, je-li postaveno najisto, že jde o osoby zranitelné. Vzhledem k zájmu na účinné a rychlé ochraně zranitelných osob je však třeba postupovat pokud možno bezformálně, a to zejména tam, kde jakýkoli formalizovaný postup není nutný. V tomto smyslu je třeba vykládat také ustanovení § 10 odst. 4 zákona o azylu, v němž se předpokládá, že správní orgán využije k identifikaci zranitelných osob informace poskytnuté žadatelem k podané žádosti o mezinárodní ochranu. V duchu zásad rychlosti a bezformálnosti, které formulovala již shora citovaná směrnice, totiž nelze poskytnutí údajů k žádosti o udělení mezinárodní ochrany chápat jako *conditio sine qua non* posouzení zranitelnosti dotčených osob. Právě v situacích, v nichž je přítomnost zranitelných osob zjevná, není namístě s jejich přesunem do azylového zařízení ve smyslu § 74 odst. 4 zákona o azylu jakkoli otálet. Posouzení, zda jsou žadatelé zranitelnými osobami, vždy pracuje s určitou mírou pravděpodobnosti, neboť se pro jeho účely nevede jakékoli dokazování. Je-li proto určitý vzájemný vztah mezi žadateli o azyl *prima facie* zřejmý, není již třeba jej podrobovat dalším formalizovaným krokům.

[15] Kasační soud je zajedno s městským soudem, že byl-li stěžovatel v projednávané věci konfrontován se skupinou dvou dospělých osob a jednoho dítěte v batolecím věku, muselo být bez dalšího zjevné, že alespoň jeden z dospělých je nutně doprovodem dítěte. V této souvislosti je třeba připomenout závěr který Nejvyšší správní soud přijal ve svém rozsudku ze dne 8. 12. 2022, č. j. 5 Azs 307/2022-76, a sice, že zranitelnými osobami jsou „(...) mj.

pokračování

nezletilí bez doprovodu nebo rodina s nezletilými dětmi, přičemž ve světle čl. 2 písm. c) přijímací směrnice je nutno rodinu s nezletilými dětmi vnímat širěji, než jen jako rodiče a jejich děti – mohou ji tvořit také nezletilí a jiná dospělá osoba, pokud je za ně zodpovědná (...)“. Pro úsudek, zda jsou žadatelé o azyl zranitelnými osobami tvořícími rodinu, tedy není spolehlivé zjištění vzájemných příbuzenských vztahů vždy nezbytné. Ani žadateli poskytnuté údaje k podané žádosti o udělení mezinárodní ochrany ve smyslu § 10 odst. 2 zákona o azylu by ostatně nutně nemusely být zdrojem poznání skutečného stavu věci.

[16] Obecně si lze jistě představit situace, v nichž by poskytnutí údajů spojených s podáním žádosti o mezinárodní ochranu pro další postup nezbytné bylo. I kasační soud má však za to, že žadatel o udělení mezinárodní ochrany má vůči stěžovateli tzv. informační deficit a prokázání jeho nedostatečně promptního postupu by neodpovídalo žadatelovým možnostem. Břemeno tvrzení a důkazu, že napadený postup proběhl bez zbytečných prodlení, proto leželo na stěžovateli. Městským soudem odkazovaný nálezný Ústavního soudu ze dne 28. 6. 2022, sp. zn. I. ÚS 1785/21, je přitom v projednávané věci relevantní, ač byl vysloven v civilním medicínském sporu. Ústavní soud v něm ostatně zdůraznil nepravidelnost a výjimečnost situace, v níž důkazní břemeno nese z větší části žalovaný a kterou nelze zobecňovat či vztahovat k soudním sporům určitého druhu. Faktická nerovnost účastníků soudního řízení totiž může vzniknout *ad hoc*.

[17] Bylo tedy na stěžovateli, aby poskytl tvrzení a důkazy pro závěr o zákonnosti jím zvoleného postupu. Stěžovatel ovšem v daném případě argumentoval pouze nutností získat od žalobců údaje k žádosti o udělení mezinárodní ochrany týkající se jejich vzájemných příbuzenských vztahů. Tento úkon však, jak bylo vysvětleno shora, nebyl v daném případě nezbytný. I kasační soud má tedy za to, že stěžovatel bezodkladnost svého postupu neobhájil a žalovaný zásah je tak třeba hodnotit jako nezákonný.

IV. Závěr a náklady řízení

[18] Ze všech shora uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji za podmínek vyplývajících z § 110 odst. 1, *in fine*, s. ř. s. rozsudkem zamítl.

[19] O náhradě nákladů tohoto řízení bylo rozhodnuto ve smyslu § 60 odst. 1, věty první s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s. Vzhledem k tomu, že stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti procesně úspěšný, právo na náhradu nákladů řízení mu nenáleží. Procesně úspěšní žalobci, jimž by jinak náhrada nákladů řízení příslušela, vznik účelně vynaložených nákladů na jejich straně netvrdili a neosvědčili. Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že se žádnému z účastníků náhrada nákladů řízení nepřiznává.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 7. května 2026

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu